

Spørsmål 19 (2020) fra Simon Sebastian Nordanger (SP) på vegne av posisjonen: Kostnad ved levering av avfall

Til:	Rådmannen	Dato:	12.02.2020
Fra:	Simon Sebastian Nordanger (SP)	Saksnr:	19/00066-36
		Deres ref:	

Drammen kommune sine innbyggere har tradisjonelt kunnet levere avfall kostnadsfritt ved Lindum, i likhet med Nedre Eiker og Svelvik, ved deres respektive avfallsstasjoner. Det viser seg nå at disse mottaksanleggene har begynt å ta betalt for avfall som leveres av innbyggere. Det legges til grunn at husholdningsavfall kan leveres gratis som før, men at avfall som følge av oppussing og oppgraderinger skal betraktes som næring og dermed kreves betalt for pr. kg. Vurderingen av hva slags avfall som skal betales for tas på skjønn fra de ansatte, det meldes som følge av dette om store variasjoner om hvem som må betale for hva.

Det er med stor bekymring posisjonen ser på denne utviklingen da det miljømessige og økonomiske konsekvensene kan være store, da særlig med hensyn til uønsket avfall i naturen. Det er ikke ønskelig å heve terskelen for korrekt håndtering av avfall, men derimot tilrettelegge for dette i fremtiden.

Spørsmål:

- Er kostnaden for levering av avfall basert på kostpris, eller er det mulig å senke kostnaden for levering av avfall fra husholdninger?
- Er potensielle konsekvenser av innføring av betaling for vanlige husstander utredet?
- Er det vurdert andre former for tiltak for å unngå at enkelte aktører i næringslivet misbruker en eventuell gratis ordning tiltenkt vanlige husstander?
- Hva er eventuell kostnad for å videreføre muligheten for gratis levering av avfall for husstander?

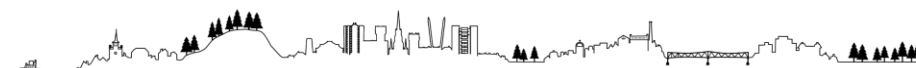
Svar

RfD har fått videresendt noen spørsmål til rådmannen om kostnader ved levering av avfall på gjenvinningsstasjonene. Vi vil gjerne få bidra med informasjon, og avslutningsvis svare ut de konkrete spørsmålene.

1. Bakgrunn

Hvis du bor i Drammen, Lier, Øvre Eiker eller Modum er levering av privat husholdningsavfall inkludert i renovasjonsgebyret. Siden disse fire kommunene er alene om denne ordningen, er det behov for tiltak for å unngå misbruk fra næringsdrivende eller innbyggere fra andre kommuner.

Styring og eierskap

Ordningen som praktiseres ble behandlet av RfDs representantskap 20. mai 2019, og er beskrevet i underlagene til gebyrsaken som kommunestyret behandlet 10. desember 2019. Kontrolltiltakene på gjenvinningsstasjonene er etablert for å sikre videreføring av ordningen med fri levering av husholdningsavfall, uten at innbyggerne indirekte skal bli belastet for andre brukeres kostnader.

Lowverket stiller strenge krav om separate regnskap for husholdning og næring, og krysssubsidierting er forbudt.

2. Drammensområdet er alene om ordningen med fri levering

De fleste kommuner i Norge praktiserer brukerbetaling på sine gjenvinningsstasjoner. Dette gjelder også nabokommunene i nærhet av RfD-samarbeidet. Bor du i Asker, Holmestrand, Kongsberg eller Ringerike må du betale hvis du for eksempel skal levere en sofa eller en sekk restavfall. Det er kun på RfDs gjenvinningsstasjoner i Drammensområdet at fri levering tilbys.

En forutsetning for å kunne opprettholde tilbudet om fri levering, er at man har mulighet til å identifisere næringsdrivende, bygge- og rivningsavfall og kunder fra andre kommuner. Uten slike tiltak vil store kostnader urettmessig bli belastet våre innbyggers renovasjonsgebyr.

3. Bedre kontrolltiltak, men reglene er de samme som før

Reglene for bruk av gjenvinningsstasjonene er ikke endret i 2020. Mange har allikevel oppdaget at det nå har blitt vanskeligere å levere avfall som ikke dekkes av renovasjonsordningen uten å betale. Dette skyldes ikke nye regler, men bedre kontrollsystemer. Det er installert automater med bom på flere stasjoner, og i en oppstartfase står det personell ved inngangen og veileder kundene.

Tiltakene har vært svært effektive, og i januar opplevde vi en sterk økning i antall betalende næringskunder. På de tre gjenvinningsstasjonene i Drammen kommune var betalinger fra næringsdrivende i januar 750.000 kr (mot 150.000 kr i januar 2019). Uten tiltak ville hele kostnaden feilaktig blitt belastet innbyggernes gebyr.

4. Betaling fra privatpersoner

Avfall fra gravearbeider, byggearbeider og rivningsarbeider er normalt ikke noe som fellesskapet skal betale for. Dette er heller ikke finansiert av gebyret, men regnes som byggherrekostnader. Avfall fra mindre arbeider på egen eiendom regnes allikevel som husholdningsavfall og kan leveres fritt av innbyggerne.

Svært mange oppgir at avfallet er «privat» selv på større arbeider som er utført av næringsdrivende. Det er derfor helt nødvendig å sette en øvre grense for hva som kan regnes som «mindre arbeider».

I praksis skjer det bare unntaksvis at privatpersoner må betale for levering. De bruker som regel mindre biler, og det er sjelden at bygge og rivningsavfall fra privatpersoner overstiger vektgrensen. Personalet har anledning til å utvise skjønn, og vi får tilbakemelding om at de er svært fleksible overfor privatpersoner.

I januar var det cirka 200 personer som måtte betale for å levere bygge og rivningsavfall på Drammens tre gjenvinningsstasjoner. Til sammenlikning var det cirka 20.000 besøkende som benyttet tilbudet om fri levering.

5. Reaksjoner på ordningen, og allerede iverksatte tiltak

I løpet av de første ukene i 2020 var det flere som reagerte på ordningen. De fleste reaksjonene var basert på misforståelser, fordi de trodde bom og automat medførte brukerbetaling. Etter at denne misforståelsen ble oppklart har reaksjonene avtatt.

Det ble oppdaget ganske tidlig at den vedtatte vektgrensen på 200 kg bygg- og rivningsavfall var satt unødig lavt. Denne ble derfor økt til 400 kg i slutten av januar. Dette blir positivt mottatt. I tillegg gjør vi i disse dager om prissystemet slik at kunden kun belastes for det som overstiger frigrensen.

Fra den etablerte delen av næringslivet møter vi stor forståelse for kontrolltiltakene. De som allerede har fulgt lovverket i mange år, forteller at dette tiltaket har vært etterspurt lenge. I de fleste tilfellene hvor det kreves betaling er det helt åpenbart at avfallet kommer fra et større prosjekt utført av næringsdrivende.

Det er laget et klageskjema for de som mener at de har blitt ilagt gebyr på feil grunnlag. Omfanget på klager har vært lite. De som ble utsatt for en litt streng tolkning i årets første uker har fått tilbakebetalt penger.

6. Mulige konsekvenser av betalingsordninger

Det er ikke uvanlig at noen uttaler at de nå skal begynne å forsøple ulovlig i protest mot kommunens ordninger. Vi har ingen indikasjoner på at det i praksis skal finnes en slik sammenheng. Folk flest begår heldigvis ikke miljøkriminalitet som følge av kommunens betalingsordninger.

Så lenge det finnes et godt renovasjonstilbud, er vår erfaring at innbyggerne benytter dette. Våre brukerundersøkelser og benchmark mot andre kommuner viser at Drammens innbyggere har et av landets beste renovasjonstilbud, og aller mest fornøyd er de med gjenvinningsstasjonene.

For å senke terskelen for å benytte tilbudet, har vi nylig endret åpningstidene på våre gjenvinningsstasjoner. Disse er nå i større grad tilpasset de tidene hvor privatpersoner ønsker å levere avfall, og tidene er blant annet utvidet på ettermiddag og på lørdager.

7. Enda bedre systemer er under utvikling

Foreløpig er bruken basert på opplysninger som kunden selv avgir. RfD har liten kontroll med hvor avfallet kommer fra, hvor mye hver husstand leverer, eller hvor ofte de benytter tilbudet. Vi vet heller ikke om kunden faktisk er innbygger i vårt område. Tiltakene er derfor bare første trinn i en prosess med flere planlagte tiltak.

Om svært kort tid lanseres en inngangsbevis i form av en QR-kode der avfallslevering skal knyttes til eiendom. Innbyggerne kan da identifisere seg med en kode. Dette vil sikre innbyggerne de rettigheter som er knyttet til eiendommen samtidig som det blir lettere å avdekke de som utnytter ordningen.

Inngangsbeviset kan enkelt lastes ned på en mobiltelefon. Det vil også finnes et manuelt alternativ, men etterspørselen etter dette blir stadig mindre. I en overgangsperiode vil det også være mulig å levere avfall ved hjelp av manuell registrering som i dag.

Drammen, 10.3.2020 for Renovasjonsselskapet for Drammensregionen (RfD)
Johan Remmen daglig leder
Telefon: 975 42 852
johan.remmen@rfd.no

Svar på de konkrete spørsmålene:

- a) Er kostnaden for levering av avfall basert på kostpris, eller er det mulig å senke kostnaden for levering av avfall fra husholdninger?

SVAR: Kostnaden er basert på selvkost, men kunden betaler kun for det som faller utenfor ordningen. Det betales ikke for vanlig husholdningsavfall og heller ikke for mindre arbeider på egen eiendom. Ved større byggeprosjekter praktiseres en frigrense på 400 kg. og privatpersoner betaler kun for det overskytende. I praksis betales ingen ting i de aller fleste tilfeller.

- b) Er potensielle konsekvenser av innføring av betaling for vanlige husstander utredet?

SVAR: Konsekvenser ved innføring av brukerbetaling for vanlige husstander ble utredet i forbindelse med gebyrprosjekt i 2019. Dette kunne potensielt ha gitt lavere renovasjonsgebyr, og gitt en mer rettferdig kostnadsfordeling. Forslaget ble dårlig mottatt både i brukertester og i selskapets organer. Det ble derfor besluttet å videreføre ordningen med fri levering av husholdningsavfall for private, kombinert med bedre kontrolltiltak for å hindre misbruk.

- c) Er det vurdert andre former for tiltak for å unngå at enkelte aktører i næringslivet misbruker en eventuell gratis ordning tiltenkt vanlige husstander?

SVAR: Hovedhensikten med å sette opp automat og bom på gjenvinningsstasjonene er å unngå at andre aktører misbruker en ordning som er tiltenkt våre innbyggere. Om kort tid vil det også bli lansert et inngangsbevis som sikrer retten til de som har bostedsadresse i området. Dette åpner også for fremtidige løsninger som for eksempel en fri mengde per år, eller differensierte priser.

- d) Hva er eventuell kostnad for å videreføre muligheten for gratis levering av avfall for husstander?

SVAR: Muligheten for fri levering av husholdningsavfall er allerede vedtatt, og inkludert i våre budsjetter. Kostnaden for 2020 er cirka 75 millioner kroner og inkludert i renovasjonsgebyret. Budsjettet forutsetter at avfall fra næringsdrivende og større byggeprosjekter betales for ved levering. Dette utgjør cirka 9 millioner kroner. Konsekvensen av å belaste kostnader til næringsavfall på husstandenes gebyr er ikke beregnet, da dette ville vært i strid med forurensningsloven, og kravet til separate regnskap.

Dokumentet er sendt elektronisk uten underskrifter